

פעולה ראשונה: אזורים בארץ (דגש על הכרמל)

פעילות פתיחה: מסדר ואחריו אצבע שחורה (10 דקות)

פעילות ראשונה: (5 דקות)

נתלה על הקיר מפה של ארץ ישראל ונשאל אתם אם הם יודעים מה זה? אם לא, נעזור ונגיד שזו ארץ שהם מכירים ונכוון אותם לישראל.

נגיד להם שישראל היא ארץ גדולה ויש בה הרבה מקומות והיא מחולקת לחלקים לפי הגובה שלהם: אם זה מקום גבוה או מקום נמוך, אם יורד בו הרבה גשם או מעט ועוד דוגמאות כאלו...

עזרים: מפת ארץ ישראל

פעילות שנייה: (10 דקות)

נתלה על הקיר כל מיני תמונות של עצים, שיחים, סלעים, אדמה וכו'.. ונשחק איתם משחק: כל פעם שנגיד חום, הילדים צריכים לגעת במשהו חום וכשאומרים ירוק הם צריכים לגעת בירוק.

אחרי המשחק נשאל אותם אם אפשר לחלק את התמונות לשתי קבוצות של צבעים והתשובה היא לחום וירוק ואז נבקש שיורידו את התמונות מהקיר וישימו על הרצפה בשתי קבוצות: ירוק וחום. ונסביר

שהחלקים של הארץ מחולקים לפי שני דברים עיקריים:

ירוק וחום. ירוק מסמן עצים, צמחייה, דשא וכו'.. חום מסמן אדמה וחול.

נשאל אותם אם הם יכולים לתלות על המפה את התמונות לפי האזור שמתאים להם (צבע מתאים לצבע) ואז נסביר שאם ניסע לדרום, החלק התחתון של המפה, אז הם יראו יותר חום ואם הם יסעו צפונה הם יראו יותר ירוק.

עזרים: תמונות ירוקות וחומות ולהכין להם מסקינטייפ לתלות על הקיר

ארגון סביבה: שהקירות יהיו נקיים מגירויים אחרים שעלולים לבלבל אותם מבחינת הצבעים

וידוא הבנה: חשוב לחזור על נושא הגבהים לפני שממשיכים

פעילות שלישית: (15 דקות)

הרכבת המפה: נחלק לחניכים את מפת ארץ ישראל בשחור ולבן כשבחלקים כתוב באיזה צבע צריך לצבוע אותם וניתן לחניכים שיכינו לעצמם מפות. למי שלא יודע לקרוא נקריא את הצבעים ולמי שזה קשה לו נכין את המפה בפאזל כך שהוא רק יצטרך לחבר את החלקים.

אנחנו לא רוצים ללמד אותם איך קוראים לכל חלק בארץ רק לאלו שבצפון כי נטייל בכרמל ולכן נפשוט נגיד להם איך קוראים לגליל העליון, התחתון והכרמל ונבקש שיכתבו. חשוב להגיד שלכל אזור יש שם כמו שלכל ילד יש שם, בשביל שיהיה אפשר לדעת איך לקרוא לו. אם אני רוצה לטייל באזור בארץ, חשוב

לדעת איך קוראים למקום הזה כדי שנוכל לבקש לטייל שם, לא?

עזרים: מפות ארץ ישראל שמותאמות לרמת הילד

וידוא הבנה: חשוב לחזור לבסוף מדוע הם התבקשו לצבוע את החלקים.

פעילות רב עיתי (10 דקות)

לסיום, נשלח את החניכים לחפש בשבט תמונות של מקומות שנמצאים בכרמל שתלינו ברחבי השבט עם השמות שלהם. כל אחד צריך למצוא את התמונה עם השם שלו. כשהם יחזרו, נגיד שמאחורי כל תמונה יש הסבר על הטיול השנה ושייתנו את זה להורים שלהם ויתלו את התמונה על המקרר שלא ישכחו מהטיול.

נסביר על הטיול (5 דקות)

נסכם את הפעולה. (5 דקות)

נשיר שיר פרידה. (5 דקות)

פעולה שנייה: גיאוגרפיה של הכרמל ומשקעים

מושגי מפתח: הרים, נחלים, גשם.

פעילות פתיחה: מסדר ואחריו אצבע שחורה

חזרה על הפעולה הקודמת: נתלה על הקיר את המפה של ארץ ישראל ונזכיר להם שזאת ישראל ונחזור על ההבדיל שבין מקומות גבוהים לנמוכים והצבעים שלהם ונראה על המפה.

נשאל אם מישהו זוכר איפה אנחנו הולכים לטייל? הכרמל ונסביר קצת על הכרמל: אזור בחלק היותר צפוני של הארץ, בלמעלה של המפה והוא אזור ירוק מאוד עם הרבה עצים ושיחים.

עזרים: מפת ארץ ישראל

פעילות ראשונה: (15 דקות)

ההבדל בין מקומות גבוהים לנמוכים:

נשאל אותם מה זה נמוך? ונעמוד אחד ליד השני ונשאל מי מאתנו יותר נמוך? (הם יודעים את זה). עכשיו נבקש שיסתדרו לפי הגובה שלהם מולנו. ניקח מקל ארוך ובקצה שלו נקשור חתיכות של צמר באורך של 10 ס"מ. נשלח את המקל קדימה מעל הראש שלהם ונשאל אותם אם עכשו נעביר את זה, במי מהם זה ייגע? ולמה? גם אם הם לא ידעו נדגים שכשהמקל עובר בגובה מסויים הוא נוגע רק בראשים של מי שהכי גבוה.

נחלק לחניכים כובעי נייר (אפשר להכין איתם אם רוצים. מצורף הסבר בסוף הדף) ונגיד שישימו על הראש. נרטיב את המקל במים ונעביר אותו שוב וקצת ננער. נשאל אותם למי לדעתם הכי נרטב הכובע? ואז נראה שמי שהכי גבוה הוא הכי נרטב כי הוא הכי קרוב למקל המרטיב שלנו. נגיד להם להוריד את הכובעים מהראשים ולהניח על הרצפה שכולם יראו.

עכשיו נסביר שגם הכרמל מאוד גבוה ובגלל זה יורד בו הרבה גשם. למקום כזה גבוה קוראים הר ולכן זהו הר הכרמל.

עזרים: מקל ארוך, חתיכות צמר 10 ס"מ, קערת מים, כובעי נייר(או דפים שישימו על הראש)

וידוא הבנה: לחבר את הנושא של הגובה והגשם עם הירוק מהמפה.

פעילות 10:ה (הפגתית) (10 דקות)

נשחק תופסת גשם. המדריך רץ עם ספוג עם מים ובשביל לתפוס מישהו הוא צריך להרטיב את הראש שלו בקצת מים. מי שמתיישב לא יכול להירטב ולא נתפס. עזרים: ספוג וקערת מים

פעילות שלישית: (10 דקות)

נשים את המפה מהקיר על הרצפה וניתן להם פלסטלינה ירוקה שבכל מקום שהוא ירוק וגבוה יעשו הרים. למי שברמה גבוהה אפשר במקום זה לתת מפה קטנה צבעונית ולבקש שירשום לפי כל צבע אם זה מקום גבוה או נמוך. (ירוק- גבוה וחום – נמוך. נכול שזה לא לחלוטין מדוייק אבל זה בסדר לבנתיים)
עזרים: מפת ארץ ישראל, פלסטלינה ירוקה.

יודא הבנה: נשאל אותם על מה שעשו, מדוע עשו ככה? ונחזור על ההבחנה שהר הוא גבוה יותר.

פעילות רביעית: (10 דקות)

נשאל את הילדים מה לדעתם קורה למים אחרי שהגשם יורד על ההר? לאן כל המים הולכים? נצא החוצה לגבעה קטנה או אפילו סתם ערוגה שיש בה תל קטן וניתן לכל ילד כוס חד"פ עם קצת מים. בספירה של 3 נגיד לכולם לשפוך את המים אבל לאט מעל התל/גבעה ונראה שמה שיקרה זה שהמים יצרו נחל קטן באדמה. ניכנס לחדר ונסביר שככה נחל נוצר ונבקש שייקחו פלסטלינה בצבע תכלת ויצרו נחלים על ההרים שלהם (נעזור למי שמתקשה ונסמן לו איפה להניח את הנחל. אפשר גם לתת לחלק ציור של הר עם נחל שיצבעו לפי הצבעים המתאימים).

עזרים: מפת ארץ ישראל, פלסטלינה תכלת, דפי צביעה.

יודא הבנה: נחזור על זה שהגשם יורד מההר לנחל אפשר להדגים עם חתיכת פלסטלינה קטנה ולהוביל אותם מלמעלה ולאורך הנחל.

פעילות חמישית: (10-15 דקות) *במידה וישאר זמן או במקום הפעילות הקודמת.

נעשה את הפעילות עם הצינורות והמים שצריך להעביר את המים מצינור לצינור עד לנקודה מסוימת. אפשר במקום צינורות שיעבירו את המים מכוס לכוס או לתת להם לחבר את הצינורות ואז לשפוך את המים ולראות איך המים יורדים שזה גם נחמד.

עזרים: צינורות/כוסות ומים.

נסכם את הפעולה. (5 דקות)

נשיר שיר פרידה. (5 דקות)

הכנת כובעי נייר: חומרים: בריסטול צבעוני, נייר קרפ במספר צבעים, שדכן. הכנה (1): גזרים את הבריסטול לרצועות באורך היקף הראש. משדכים את הקצוות של כל רצועה לטבעת, שניתן להניח על הראש. כעת גזרים רצועות של נייר קרפ ברוחב 30 ס"מ ובאורך רצועות הבריסטול. משדכים את נייר הקרפ לרצועות הבריסטול לכל אורכה. נוצר כובע פתוח בחלקו העליון. גזרים סרטים מנייר קרפ ברוחב 5 ס"מ ובאורך 80 ס"מ, משדכים כל סרט לחלק העליון (הפתוח) וקושרים אותו לצוואר. הכנה (2): דרך נוספת להכין כובע יוצרים טבעת מנייר בריסטול שמקיפה את הראש. גזרים שתי רצועות מבריסטול באורך 40 ס"מ ובעובי 5 ס"מ, משדכים את קצותיהן אל טבעת הבריסטול כך שהן יוצרות איקס. לקצה האיקס משדכים מספר סרטים מנייר קרפ, שפשוט משתלשלים מהכובע.

פעולה שלישית: הצומח בכרמל

מושגי מפתח: עצים, צמחייה, עשב, פרח, שיח.

פעילות פתיחה: מסדר ואחריו אצבע שחורה (10 דקות)

חזרה על הפעולות הקודמות: נפרוש את המפה של ארץ ישראל ונזכיר להם שזאת ישראל ונחזור על

המושגים: הר, נחל וגשם. נדבר על הכרמל קצת ונזכיר מה יש בו.

עזרים: מפת ארץ ישראל מהפעולות הקודמות

פעילות ראשונה: (10 דקות)

צמחייה: נוציא את התמונות של העצים והשיחים מהפעולה הראשונה ונשאל אותם מה משותף לכל הדברים האלו? נגיע איתם למסקנה שהכול צמחייה. קוראים לזה צמחייה כי זה צומח מהאדמה, פשוט עולה מתוך האדמה. נראה להם תמונות של שתיל בתהליכי הפריחה כדי להסביר: בהתחלה שותלים זרע קטן, אחר כך הוא מתחיל להתפתח באדמה, אחר כך הוא גדל כבר מחוץ לאדמה ובסוף הוא גדל ממש להיות משהו אחר.. מה הוא גדל להיות?

עזרים: התמונות מהפעולה הראשונה. ציורים של הצמיחה של השתיל

פעילות שנייה: (15-20 דקות)

נצא החוצה ונחלק את החניכים לארבעה זוגות. כל זוג יקבל דף עם סימני דרך המובילים אותו לכמה צמחים לפי החלוקה של: עץ, שיח, עשב ופרחים. בנקודה האחרונה של סימני הדרך של הקבוצה תחכה תמונה (מהתמונות מקודם, אין טעם להדפיס שוב) של הצמח כלומר: עץ, שיח, עשב או פרח. כולם יחזרו לחדר וכל קבוצה תראה מה היא מצאה ונשאל אם לדעתם יש הבדל בין התמונות. נשאל אותם שאלות על: הגובה, הרוחב, צבעים ועוד.. ואז נסביר שיש כל מיני סוגים של צמחים ואלו ארבעתם ונתלה על הקיר ונסביר מה ההבדל בניהם.

עזרים: סימני דרך (צריך להכין לפי מה שיש בשבט) התמונות של הצמחייה.

פעילות שלישית: (10 דקות)

נדבר על הצמחייה שבכרמל. נצא החוצה למקום שיש בו עץ ושיח ונציג לילדים את הקטע מהסיפור של מיץ פטל בו הם מתחבאים. אחד מאיתנו יהיה האריה ואחד הג'ירפה ונראה איך הג'ירפה גבוהה מדי לשיח והאריה רחב מדי לעץ ושזה ההבדל בניהם, הגודל שלהם. העץ גבוה והשיח נמוך) אם הם ירצו נמשיך את כל הסיפור...) למי שברמה גבוהה אפשר להציע להיות זה שמקריא את הסיפור או לשחק את הג'ירפה והאריה זה לא חייב להיות מועבר על ידי המדריכים.

בהמשך אם רוצים אפשר לצאת מזה לאלון והאלה שהם אומנם שני עצים אבל האלה נראית כמו שיח פעמים רבות בשל גובהה הנמוך ולהסביר שהם באים ביחד בכרמל (גם בגלבוה ובעוד מקומות..). ושם הם רואים עץ ושיח צמודים זה לזה קוראים להם אלון ואלה. עזרים: הספר. בגדים שיתאימו לג'ירפה ואריה או תמונות של ג'ירפה ואריה.

פעילות רביעית: (10 דקות)

נדבר על פרחים בכרמל. נראה לחניכים שלוש תמונות של כלנית, פרג ונורית. נשאל אותם מה ההבדל בניהן ונכתוב על הדף מתחת לתמונה מה ההבדל:
כלנית - עיגול לבן בעלי הכותרת.
פרג - על כל אחד מעלי הכותרת שלה כתם שחור.
נורית - בעלת אבקנים חומים.
נתלה את התמונות על הקירות בחדר ונשחק משחק: כשנאמר בשם של הפרח הם יצטרכו לרוץ ולגעת בתמונה של הפרח.
אפשר גם להכין איתם פרחים מבריסטולים וצבעים או סתם לצבוע פרחים אם זה קשה לחלק מהחניכים.
עזרים: תמונות של כלנית נורית ופרג.

וידוא הבנה: נחזור על השיחים והעצים שעליהם דיברנו קודם ונראה שהם מבינים את הקשר בין כל הנושאים שכולם צמחייה.

נסכם את הפעולה. (5 דקות)

נשיר שיר פרידה. (3 דקות)